אין שטראָם פון לעבן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון דר. ל. ב—ן

(פאָרטזעצונג)

— פאַרוואָס ענטפערסטו ניט, רוטי? — האָט עני זיך אַריינגעמישט און זי האָט זיך אויך אַוועקגעזעצט לעבן ראַבינס'ן אויף דער אַנדערער זייט.

— וואָס ווייס איך? — האָט רוטי פאַרטראַכט געענטפערט — ווען מען זאָל מיך שיקן אין פאַריז און איך זאָל ערנסט אַרבעטן, דאַן פיליכט . . .

דאַן האָט זי זיך מיטאַמאָל אַ קער געטאָן צו ראַבינס'ן און אַרויסגערעדט מיט אַ בעטנדיקן קול:

— דזשאַו . . .

— וואָס?

— דו ביסט דאָך אַ מיליאָנער. וואָס פאַר אַ באַטרעף איז ביי דיר אַ פאַר טויזנט דאָלאַר . . .

— אפילו צען טויזנט אויך ניט.

— וועסטו מיך שיקן?

— איך פאַרשפּרעך דיר, רוטי, ווען דיין פּאַפּאַ וועט נאָר ניט זיין דאַנענן.

— ער וועט ניט זיין דאַנענן, ווען דו וועסט אים דערקלערן: און דו, עני, דער אויך מיט אים. דו און דזשאַו וועלן צו מיר דאַן קומען אין פאַריז, און איך וועל אייך ווייזן די שטאָט, און מיר וועלן אַזוי גוט פאַרברייגנען.

עני האָט אַ שמייכל געטאָן:

— זי ווייזט אַזוי שוין די שטאָט און מיר פאַרברייגנען שוין גוט . . . קינד־

די מאַמע וועט אַליין דיך קיינמאָל ניט לאָזן אַהין פאָרן.

רוטי איז געוואָרן אויפגערעגט.

— זי וועט יאָ לאָזן, און דער פּאַפּאַ אויך. זיי וועלן מוזן!

— און אַז ניט?

— זיי וועלן מוזן! — האָט רוטי שטאַרקער געזאָגט — אַז ניט, ווייס איך שוין, וואָס איך וועל טאָן.

—וואָס וועסטו טאָן? — האָט ני געפרעגט מיט אַ גוטמוטיקן שמייכל.

— איך ווייס שוין! — האָט רוטי ענערגיש אַ מאַך געטאָן מיט'ן קאָפּ.

— צום ביישפּיל?

— איך וועל פאָרן אויף מיין אייגן געלט.

— דו האָסט געלט?

— איך וועל האָבן.

— וועסטו בא'ענט'ענען?

— איך וועל האָבן — האָט רוטי נאָך אַמאָל געזאָגט מיט אַ געהיימער מינע.

— אָבער וואו וועסטו נעמען?

— איך וועל פאַרדינען.

— פאַרקינען?

עני האָט זיך גוטמוטיק צעלאַכט.

— דאָס איז נאַרנים קרום — האָט זי דערנאָך געזאָגט — אפשר וועסטו נאָר גיין צום פּאַפּאַ'ן אין פאַבריק אַרבעטן?

רוטי האָט נערוועז זיך אַ ריק געטאָן אויף איר שטול, אָנגעבלאָזן זיך און זי האָט אַ קוק געטאָן אויף איר שוועסטער.

— לאָך ניט — האָט זי געזאָגט, און אויף איר שטערן האָט זיך אַוועקגעלייגט אַ ברוגז'דיקער קנייטש — וואָס לאַכסטו? יאָ, איך וועל גיין אַרבעטן . . . "אי דאָס קער", אפילו אין אַ שאָפּ אויך.

. . . נישט צום פּאַפּאַ'ן . . . עס זיינען פאַראַן געגנג אַנדערע שעפער . . . איך וועל זיין אין פאַריז, צו איר וועט וועלן, צי ניט . . .

און ווען עפּי האָט זיך ווידער צעלאַכט, איז רוטי אויפגעשפּרונגען פון איר אָרט מיט אַ ברוגז'ער מינע אויף איר פּנים. האָט אַ כאַפּ געטאָן אין פּעקל בילדער פון שטול און זי האָט זיך אַ לאָז געטאָן צו דער גלעזערנער טיר, וועלכע האָט געפירט אין הויז אַריין.

— רוטי, ווארט! — האָט ראַבינס זיך אַ כאַפּ געטאָן — גאָר אָן אַ "גוד־נייט"?

זי איז געבליבן שטיין, האָט אומגעדרייט דעם פּנים צו אים און אין אַ ווייַלע אַזוי געשטאַנען. דערנאָך איז זי מיטאַמאָל צוגעלאָפן צו אים און אים געזאָגט:

— דו רעד מיט פּאַפּאַ'ן, פּליז, פּליז, דזשאַו — האָט זי פיבעריש גערעדט, און אין דער זעלבער צייט האָט זי אים נערדיקט זיין האַנט. צוגערוקט איר פּנים נאָענט צו זיינעם און מיט צעפלאַמטע אויגן אַריינגעקוקט אין זיינע.

ער האָט איר אַטעם געשפּירט און די געשמאַקע דופט. וואָס האָט זיך פון איר אַרע האָר געוואָרן, און פון איר אינגאַנצן, אַזוי ווי מיט דעם פרישן, געזונטן דופט פון וואַלד און געשניטענעם היי האָט זי געשמעקט . . . צי עס זיינען דאָס געווען די ריחות, וואָס זי האָט מיט זיך פון דער בערג געבראַכט, צי איז דאָס געווען איר איינגענער דופט, וואָס האָט אַרויסגעשלאָגן פון דעם יונגן וועזן איר ן, וואָס האָט אין זיין ערשטער און שטאַרקסטער בליאונג געהאַלטן? — ראַבינס האָט איר שטאַרק געשפּירט און האָט אים איינגעזוגען אין זיך מיט אַ באַזונדערן פאַרגעניגען.

ער האָט זיך אָנגערופן:

— איך וועל מיט אים ריידן, רוטי . . . זיכער! . . .

— מאָרגן?

— מאָרגן.

זי האָט זיך נאָך מער צעהיצט:

— דערקלער דו אים . . . זאָג אים . . . . גיב אים צו פאַרשטיין . . . אַגיט וועל איך אַנטלויפן. ערנסט, דזשאַו, איך וועל עס טאָן.

ער האָט זיך צעלאַכט.

— אַלרייט, אַלרייט.

דאַן האָט זיין האַנט אַרויסגעלאָזט און מיטאַמאָל געזאָגט:

— גוד נייט, דזשאַו! גוט נייט עני!

עני האָט גוטמוטיק זיך אָנגערופן:

— שוין ניט בראַגז אויף מיר?

רוטי האָט זיך אַ וואָרף געטאָן צו איר:

— דו שלעכטע עני!

זי האָט זיך צוגעדריקט צו איר, ווי אַ קליין קעצעלע. און איר אַ קוש געטאָן. דערנאָך האָט זי צוגעצויגן עני'ס קאָפּ צו זיך און איר אויס'ן אויער איינגערוימט:

— ער איז אַזוי ליב, דיין דזשאַו, דו ביזט אים נאָרנים ווערט, דו שלעכטע עני!

עני האָט זיך גליקלאָך צעלאַכט:

— איך ווייס עס, רוטי!

דאַן האָט רוטי ווידער געזאָגט: "גוד־נייט", און זי איז פאַרשוואונדן דורך דער גלעזערנער טיר.

ראַבינס האָט איר באַגלייט מיט פאַרמאַכטע אויגן. פּלוצלינג האָט ער אַרויסגערעדט:

— שוין, שפּעט!

עני האָט זיך אָנגערופן:

— זיין נאָך אַ ווייַלע, אַזאַ שיינע נאַכט.

ער האָט ניט געענטפערט, און מיט־אַמאָל האָט ער פאַרטראַכט געגומען עפּעס פיינס אַ מאָטיוו. דער פריערדיקער אומעט האָט ווידער זיין האַרץ געדריקט, איצט נאָך שווערער. און, ווי דורך אַ חלום, האָט דערנאָך ווידער דערהערט עני'ס קול, וואָס האָט עפּעס צו אים גערעדט...

ער האָט איר אָנגעקוקט מיט פאַרטראַכטע אויגן.

היימאַן און העסטרין

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און נאָטאַריס
216 — מעקאַנטייער בלאָק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרין וואוינונג:
306 סט. דזשאַנס עוו., טעל. 53 133

שינבין, מאָראָזניק און ראָבלין

Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 21 345—6

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק

Barristers, Solicitors, Etc.
אָפיס: 671 מיין סטריט
טעלעפאָן: 24 591 און 24 666

א. ע. קאַנטאָר

אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
A. E. CANTOR
אָפיס 111 באַן אַקאַרד בלאָק. 645 מיין סט.
טעלעפאָן 89 223
רעזידענס:
103 בענערמאַן עוו., טעל. 51 353

סטיט און ניטיקמאַן

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און נאָטאַריס
STITT & NITIKMAN
213 Confederation Life Bldg.
457 MAIN STREET
אַנטקעגן סיטי האַל
טעלעפאָן 24 586

ח. שולמאַן

אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט
אָפיס: 592 מיין סטריט
H. SCHULMAN, B.A., LL.B.
לאָז אָפיס
Ste. 11, 592 MAIN STREET
צווישן לאָגאַן און אַלעקסאַנדער
טעלעפאָן 88 462

Doctors' Directory דאָקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

דר. ס. דזש. בערמאַק, 834 מיין סטריט. אָפיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK	51 250	58 578
דר. דזש. ברענער, 367 סעלקירק עווענוי אָפיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER	54 107	54 107
דר. נאָרמאַן בוק, 414 באַיד בלרד. אָפיס שטונדן 2—6 און ביי אַפּאַינטמענט. מאָנטעג און אייקינס DR. NORMAN BOOK	55 076	86 115
דר. א. גוטמאַן, 5—304 עוועניו בלאָק 265 פּאָרטעדזש עוועניו אָפיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אַפּאַינטמענטס DR. A. GUTTMAN	53 422	26 947
דר. ס. דזשאַוויש, 404 באַיד בלרד. שטונדן. 11—12 און 3—6 און ביי אַפּאַינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH	54 429	22 717
דר. ל. הענעל, 652½ מיין סט. (צווישן הענרי און לאָגאַן) מאָדערנע עקס־רעי מאַשינען אָפיס שטונדן 11—12, 2—6 און ביי אַפּאַינטמענטס DR. L. HENNELL, L.R.C.P. (London) M.R.C.S. (England)	59 473	23 272
דר. ה. הערשפילד, 576 מיין סט., קאָר. אַלעקסאַנדער עוו. אָפיס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD	51 162	26 600
דר. כ. א. וויקטאָר, קאָר. סעלקירק און סאַלטער (איבער דער באַנק) אָפיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR	51 772	52 744
דר. ה. יאַפע, ב.א. ב.ס.סי. ל.מ.סי.סי (רר. דשז. פּ. דזשאַרדזש און דר. ה. יאַפע) אָפיס: 739 סעלקירק עוועניו. שטונדן 2—5.30 און 6.30—8 DR. J. P. GEORGE & DR. H. JAFFE		52 571
דר. א. מאַיס, סט. דזשאַנס בלאָק, פּריטשאַרד און מיין אָפיס־שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE	52 278	53 720
דר. י. פּערלמאַן, 291 באַראָאוס עוו., קאָר. טשאַרלס אָפיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN	53 181	53 181
דר. ס. קאָבערינסקי, סוויט 2 קראַמפּ בלאָק (מיין און דאַנפאָרט עוו.) אָפיס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY	51 968	54 866
דר. מעקס ריידי (עקס רעי) 283 פּאָרטעדזש, קאָר. ספּנס (100 מאַראַנסאַ דזשעו. טראַסט בלדג.), לעבן איטאַנס שטונדן: פון 2—6 אַוונט און ביי אַפּאַינטמענטס DR. MAX RADY	49 763	24 480
דר. סעם ראַדין, ראַיאַל באַנק בילדינג (מיין און סעלקירק) אָפיס שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN	52 614	53 915
דר. א. ל. שובין, אָפיס שטונדן 11—12 און 2—6 אָפיס: בענק אָף קאָמערס בלדג., מיין און אַלעקסאַנדער רעזידענס: 414 סטעלאַ עוו. DR. A. L. SHUBIN	59 473	88 916
אויגן, אויערן, נאָז און האַלז		
דר. י. ה. בעקמאַן, 800 באַיד בילדינג DR. J. H. BECKMAN	51 848	28 281
דר. ד. מ. דזשענאָף, 830-2 סאָמערסעט בלאָק DR. D. M. GENOFF	51 359	24 465

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סט. קאָר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.	41 652	51 560
דר. מ. א. בראַגמאַן, סוויט 1 סט. דזשאַנס בלאָק., 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN		53 720
דר. ס. אי. גרינבערג, 414 באַיד בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.		86 115
דר. ס. טשורטשיל, סוויט 1, טריק בלאָק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL		56 056

בריוו פון וואַנקאָווער

פון מם יוד

שניפּישאַק אין וואַנקאָווער

זאָל מען ניט מיינען חלילה, אַז אידן וואָס האָבן זיך שוין "איינגעבירגערט" אין נייעם לאַנד און האָבן איבערגענומען די "וועלטראַבע" שטריכן, זיינען אין תוך אַנ־דערש ווי די אידן פון דער אַלטער היים. שניפּישאַק (אין איר שאַטנדיקער זייט!) האָט אָנגעטאָן אַ נייע מאַסקע, אָבער דער בראַקטער, די נטיות, די איינגעשאַפטן זיינען די זעלבע ווי געווען.

וואָלט עס אפשר אַמאָל ניט געשאַדט, ווען וואַנקאָווער וואָלט זיך געהאַלטן אַן די גוטע זייטן פון שניפּישאַק. אונזער אַלטע היים פאַרמאָגט דאָך נאָך אַלץ וואָרצ־לען, סביבה און אַטמאָספערע פון אידיש־קייט. שניפּישאַק איז דאָך נאָך פאַרט זאַמע אַלעמען אַ חוץ ספּעציפיש אויך עכט אי־דישלאַך. איז אָבער די צרה, וואָס די הינע אידן זיינען פּסיכאָלאָגיש און "אידעאַלאַ־גיש" געבליבן ביי דער פאַרשימלטער ירו־שה פון שניפּישקער "פאַראַנדקעס" ווי מיט צענדליקער יאָרן צוריק, און וואָס פאַר אַ מאַדערנע מאַסקע זי זאָל ניט אָנטאָן אויף זיך, סטאַרטשעט אַרויס דער פּרצוף פּנים פון'ם שניפּישקער "אפּאַס מתבראַ־ניק."

אין דער אַלטער היים, אין דעם קלענ־סטען אידישן שטעטל, וואו הונגער און נויט טוט זיך קיינמאָל ניט אָפּ פון די אי־דישע הייזער, קאָן מען ניט אויסהאַלטן קיין איין רב, איין שוחט און איין שאַל. טאָ וואָס־זשע טוט מען? נעמט מען דער־פאַר נאָך אַ רב, נאָך אַ שוחט און מען בויט נאָך אַ שול. איז דאָך אין פלוג אַ קשיה: ווייבאַלד עס איז שלעכט, פאַר־טאָפּלט מען דאָך מיט דעם די שלעכט־קייט? — איז דאָס אָבער ניט קיין ענ־פער אין אַ אידיש שטעטל, וואָס איז גע־בעשט מיט צדדים, מיט מחלוקת און מיט "אפּאַס מתבראַ'ניקעס".

מיר האָבן זיך דאָ געפרייט און גערייבן די הענט: הנה, זייט וויסן אַז מיר האָבן ב"ה אַ קהל'שן צענטער; אַן איינגעגעם וועג בענטלאַכט בולעטין; אונזער קהלה איז פאַראייניקט; זי פאַרגעסירט און ווערט אַ מוסטער — עס איז אַ נחת פאַר אונז. אין פּלוצלינג איז די שמחה פאַרשטערט: שניפּישאַק האָט גענומען ריידן.

שוין אַנדערהאַלבן יאָר ווי די קהלה האָט געהאַט אַן איינגעגעם אָרגאַן, דעם "בולעטין פון קהל'שן צענטער", אַן אָרגאַן מיט שוואַכינקע כחות, מיט אַ בלאַסלאַכן פּנים און אַרימען אויסזען, — אָבער פאַרט אַן איינגן קינד, אין וועלכן מ'האָט זיך גענוטיקט. פאַרט האָט דער דאָזיקער אָרגאַן פאַרבונדן די קהלה מיט איינגעגע פעדים און האָט איינינקער מאַסן רעאַגירט אויף לאַקאַלע ענינים. שפּעטער צו איז דער בולעטין פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ געדרוקטן וועכנטלאַכן אָרגאַן אונטערן נאָ־מען "וויקלי נייס" (וועכנטלאַכע נייעס). וועלכער האָט זיך געדרוקט אין אַ אידישער דרוקעריי. אָבער דער אָרגאַן האָט געהאַט דעפיציטן. נישט רעכענענדיק זיך מיט סענטימענטן, האָט מען רעאָרגאַניזירט די אונטערנעמונג און מ'האָט עס איבערגעגע־בען צו אַנדערע אַרויסגעבער, דער "קלאַרק אַן סטיאַרט קאָ." וועלכע דאַרפן עס פאַרוואַנדלען אין אַן אונטערנעמונג פון מער ראַלע אויסזיכטן.

אָבער די דאָזיקע הפקרות איז זייער כאַראַקטעריסטיש. אַ מענש האָט זיך אַן איינגעגעבן אַן זיין איינגעגעם גליק צוליב חלומות וועגן הערעכע אינטערעסן, אַזוי, דאַכט זיך, האָט דער אַלטער געזאָגט? דאַכט זיך, אַז אונטערגעבראָכן מיט אַ גוטן טיקן שמייכל:

— נו, געגנג, וועגן דעם. איצט וועל איך האָבן אַ העכערן צוועק, פּיט וועל־כען דן אַליין וועסט אויך סימפּאַטיזירן. איך מיין רוטי'ן . . .

— זי שטיצן?

—יאָ, דאָס איז אויך אַ הויכער צוועק, צו געבן די מעגלאַכקייט אַ טאַלאַנט זיך צו אַנטוויקלען זיך.

— איך בין אוראַי ניט דאַנענן — האָט עני זיך אָנגערופן — דאָס קינד איז פון מיט דעם. און זי האָט טאַלאַנט, דזשאַו . . .

— זיכער, און אפשר אַ גרויסן. איך וועל אַלצדינג אָנווענדן, אַז זי זאָל פאָרן קיין פאַריז.

— דער פּאַפּאַ און די מאַמע וועלן זיין דאַנענן.

— איך וועל מיט זיין רייזן.

— פרוב. איך אַליין וועל דיר אויך אונטערשטיצן . . .

ער האָט אַ שמייכל געטאָן:

— וועלן מיר, הייסט עס, ביידע האָ־בען אַ "העכערן אינטערעס"?

זי האָט געענטפערט:

— אַ, דזשאַו, איך בין ניט קעגן דיי־נע העכערע אינטערעסן. איך וויל אָבער ניט, אַז זיי זאָלן זיין דיין הויפּט אינ־טערעס . . . פאַרשטייסט? . . .

ער האָט זיך צעלאַכט:

— איך פאַרשטיי, איך פאַרשטיי, יאָ, יאָ! . . .

אין אַ ווייַלע אַרום זיינען זיי אַריין אין הויז.

און שפּעטער ווען ראַבינס איז אויף זיין געלעגענע געלעגן, איז דורך דער פינ־סטערניש פון'ם צימער רוטי'ס גע־שטאַלט פאַר אים אַרויסגעשוואַמען און האָט זיך אויסגעוויזן, אַז דאָס גאַנ־צע צימער אַרום אים איז מיט איר פרישן און געשמאַקן דופט אָנגעפילט געוואָרן. ער האָט געטראַכט: "איך מוז איר העל־פען".

אין דער איינענער צייט האָט עפּעס אַ ביינקעניש זיך אין זיין נשמה געוועקט און, ווי שווערער נעבל, זיך געהויבן און זי איינגעהילט.

(ווייטערעס קומט)

פּסח'דיגע מאַכלים— ...טעם גן עדן

עס איז אַ פאַרגעניגען צו ווייסען פאַר־אויס, אַז אייערע פּסח'דיגע מאַכלים און געבעקסען וועלען אַרויסקומען גוט און געשמאַק. ווען איהר קויפט מאַנישעוויטץ מצה און מצה־פּראָדוקטען האָט איהר דיזע פאַרזיכערונג, ווייל זיי זיינען גוט אויסגעבאַקען, אויוועזן־פריש, מחיה'דיג בא'טעם'ט. און אָט דיזע מעלות גיבען זיך איבער אין אַלצדינג וואָס איהר קאָכט און באַקט לכבוד פּסח פון —

מאַנישעוויטץ מצה, מצה מעהל, מצה־פאַרפעל, קעיק מעהל, אייער מצה און האָול ווהיט מצות

מאַנישעוויטץ — די אַלט־צינע מצה באַלוינונג אין אַ נאַלד מעדאַל אויסשטעלונג קוואַר

מאַנישעוויטץ מצה

די מצה מיט אַלע מעלות

ספּעשל פאַר פּסח

מיר האָבן דאָס פאַרגעניגן צו אַנאָנסירן צו דער אידישער באַפעלקערונג אַז מיר וועלן דאָס יאָר ווידער האָבן

מילך און קרים

כשר לפּסח

בהשגחת הרב י. י. כהנאָוויטש

לייגט ניט אָפּ אויף שפּעטער — גיט אַריין באַלד אייערע אָרדערס

טעלעפאָנירט 201 101

MODERN DAIRY LIMITED

Melchers
Gold Cross
Canadian Gin

די סאַמע געשמאַקסטע פון ליקערס

מאַנופעקטשורט אין קאַנאַדע אונטערן קאָנט־ראָל פון פעדעראַלער רעגירונג, דיסטיליזירט פיר מאָל און געעלטערט אין באַנד פאַר יאָרן.

צוויי סייזעס:

40 אונסעס
26 אונסעס

Distillery: Berthierville, Que.
Head Office: Montreal
Distillers since 1898

MELCHERS Distilleries Limited